

- (1953) Arbeidsrationalisatie in de bosbouw. Ned. Bosb. T. 25 (3): 88-89.
- (1955) De economische facetten van de bos-exploitatie in Suriname. Econ. St. Ber. 40 (nr. 2000): 889-892.
- (1962) De arbeid in de bosbouw. Ned. Bosb. T. 34 (8): 294-299.
- (1963) Van klein duimpje tot Dinosaurus. Diesrede Landbouwhogeschool 9 maart, Wageningen.

Berichten

Perscommuniqué Europees Parlement

De Commissie voor de landbouw van het Europese Parlement pleit voor een gemeenschappelijk algemeen bosbouwbeleid van de Europese Gemeenschap

In een ontwerp-resolutie die binnenkort aan het Europese Parlement zal worden voorgelegd, wordt gepleit voor een gemeenschappelijk algemeen bosbouwbeleid van de Europese Gemeenschap. Rapporteur voor het bij deze resolutie gaande verslag over het bosbouwbeleid van de Gemeenschap is het Italiaanse lid van het EP Vincenzo Gatto (Socialistische Fractie). De ontwerp-resolutie werd door de Commissie voor de landbouw van het Europese Parlement, onder voorzitterschap van de Britse conservatief David Curry, goedgekeurd met 16 stemmen vóór, 1 tegen en 2 onthoudingen. Met nadruk bekritiseert de Commissie voor de landbouw in deze ontwerp-resolutie het feit dat de Raad nog steeds geen enkel gevolg gegeven heeft aan de reeds in 1975 door de Commissie ingediende voorstellen inzake het bosbouwbeleid.

Gemeenschappelijke maatregelen op het gebied van de bosbouw acht rapporteur *Vincenzo Gatto* alleen al daarom noodzakelijk omdat *de Europese Gemeenschap thans in 60% van haar houtbehoefte door invoer moet voorzien*. Deze invoer brengt uitgaven (van 8 à 9 miljard ECU) met zich mee, die in omvang slechts door die voor de aardolie-invoer worden overtroffen. Tegen het jaar 2000 zouden de risico's van deze ontwikkeling, ten gevolge van de ontbossing en de stijgende vraag naar hout van de kant van de ontwikkelingslanden, dramatisch kunnen toenemen. De eis tot gemeenschappelijke maatregelen op het gebied van de bosbouw wordt verder nog gemotiveerd met een verwijzing naar de omstandigheid dat *de wouden in toenemende mate door cultuurinvloeden* (bosbrand, schadelijke stoffen in de atmosfeer enz.) worden aangetast en soms zelfs in hun voortbestaan worden bedreigd. Verder wordt nog gewezen op het feit dat in de armste regio's grote oppervlakten landbouwgrond bestaan met een marginale of submarginale produktiviteit, die geschikt zouden zijn voor (her)bebossing, welke ook nieuwe werkgelegenheid zou kunnen scheppen. In bepaalde regio's zou het inkomen uit de bosbouw in ieder geval hoger zijn dan de opbrengsten van de huidige wijze van exploitatie van de grond.

De gemeenschappelijke maatregelen op het gebied van de bosbouw zouden ondermeer rekening moeten houden met deze problemen en hiervoor oplossingen moeten trachten te vinden. *Uiterlijk tegen het jaar 2000, aldus het verslag Gatto, moeten tenminste de algemene voorwaarden voor de opheffing van het bostekort in de Gemeenschap worden geschapen*. Tot deze voorwaarden behoren ondermeer: bevordering van de investeringen in de bosbouw, financiële stimulanzen, fiscale maatregelen, het verstrekken van leningen voor bosaanplant en -ontwikkeling, verbetering van de kwaliteit van aangetaste bossen, verbetering van de cultuurmethoden in de bestaande bossen en een actief beleid ter verbetering van de voorlichting over de bosbouw opdat ook de kleinste boscigenaars gestimuleerd worden hun bossen tot ontwikkeling te brengen.

Bij al deze overwegingen moet ook rekening worden gehouden met *de functie van het bos* op het gebied van een evenwichtige waterhuishouding, bescherming tegen erosie en klimaatverbetering. Op het vlak van het *wetenschappelijk onderzoek* moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de problemen in verband met produktiemethoden en plantenziekten (cypres, iep, kastanje en populier). Meer geld moet worden uitgetrokken voor onderzoek- en modelprojecten op het gebied van de biomassa, met name wat betreft de energiewinning uit houtafval en planten met een korte groeicyclus. In dit verband zou ook de aanleg van energieplantages moeten worden bevorderd. Coördinatie is vereist van de nationale bepalingen inzake de emissie van schadelijke stoffen in de lucht, die – ondermeer door vorming van zure regen – het voortbestaan van de bossen in gevaar brengt. De Instellingen van de Gemeenschap mogen hun aandacht voor de bescherming van de bossen, met name *tegen brandgevaar* en tegen *het op grote schaal plaatsvindende alsterven der bossen*, niet laten verslappen.

Ook moet – zeker op lange termijn – rekening worden gehouden met de mogelijkheid hout te gebruiken *als natuurlijk en onuitputtelijk alternatief* voor kunstmatige stoffen (zoals plastics), waarvan de produktie veel energie vereist, tot milieuverontreiniging leidt en voor een groot deel op het gebruik van niet-onuitputtelijke grondstoffen berust.

De Commissie voor de Landbouw van het Europese Parlement geeft zich in haar verslag rekenschap van de *juridische en budgettaire problemen* waarop de verwezenlijking van een waarachtig communautair bos-

bouwbeleid stuit. Zij is echter de overtuiging toegedaan dat *nu reeds*, nog voor de invoering van een algemeen communautair bosbouwbeleid, *concrete maatregelen* op dit gebied kunnen worden genomen. Rapporteur Gatto neemt in dit verband ondermeer bijzondere maatregelen ten gunste van bepaalde gebieden of regio's, in het kader waarvan een bijdrage zou kunnen worden geleverd aan de financiering van projecten op het gebied van de bosbouw (bebossing van onrendabele landbouwoppervlakten, aanplanting van windbeschuttingsstroken, verbetering van de typische bosbouwproductie enz.). In dit verband wordt verder gewag gemaakt van het onderzoek naar en de preventie van het afsterven der bossen, alsmede van regelingen ter dekking van de schade ten gevolge van natuurrampen en branden.

Behandeling begroting 1984

Openluchtrecreatie

De vrijetijdsbesteding in het algemeen en die in het openluchtrecreatiegebieden in het bijzonder hebben de afgelopen decennia zonder meer een grote vlucht genomen. Volgens minister Braks lijkt er op dit moment sprake te zijn van een trendbreuk. Veel ontwikkelingen, die zich in de jaren zeventig aftekenden, blijken inmiddels een gewijzigd verloop te hebben gekregen. Juist nu het vrije besteedbare inkomen afneemt en de vrijetijd toeneemt, is er reden te veronderstellen dat het recreatiegedrag van veel mensen zal veranderen. De vrijetijdsbesteding in de openlucht lijkt zich in de toekomst meer dan voorheen in de woonomgeving en in de randstad te gaan afspelen. Tijdens de weekeinden en de binnenlandse vakanties, onder andere afhankelijk van de vorm van arbeidstijdverkorting, zal vooral de druk op het landelijke gebied worden vergroot ten behoeve van de extensieve vormen van recreatie. Deze ontwikkeling vraagt niet alleen om het scheppen van mogelijkheden hiertoe, maar met name ook om het betrachten van de nodige zorgvuldigheid met betrekking tot de waarde van natuur en landschap, aldus de bewindsman. Provincies, gemeenten en met name ook het Rijk zullen volgens hem, de tekortsituaties op het gebied van de dagrecreatie bij uitstek kunnen opvangen in het gebied op de overgang tussen stad en landelijk gebied. Zijn aandacht zal zich hierbij vooral richten op de *randstadgroenstructuur*. In het landelijke gebied gaat het vooral om het handhaven en, waar nodig, om het versterken van het zogenaamde *recreatieve medegebruik*. Dit medegebruik kan vooral tot uitvoering komen in bossen, natuurgebieden, landgoederen, historische tuinen en ook agrarische gronden.

Persbericht

Nederlandse Vereniging van Beseigenaren

Najaarsvergadering

De Nederlandse Vereniging van Beseigenaren (kortweg: NVBE) heeft maandagavond 12 december j.l. te Utrecht haar Algemene Ledenvergadering (de Najaarsvergadering) gehouden.

De vergadering bestond uit een algemeen gedeelte en een huishoudelijk gedeelte.

In het algemene gedeelte heeft de directeur van het Staatsbosbeheer, ir. F. C. Prillewitz, een inleiding gehouden over actuele ontwikkelingen in de bosbouw. Tijdens deze inleiding en de daaropvolgende discussie is een aantal onderwerpen uitvoerig aan de orde geweest.

– Het functioneren van de (herziene) bosbijdrageregeling baart de vergadering grote zorg. De hoogte van de gereserveerde gelden ten behoeve van deze regeling is al jaren niet aan de inflatie aangepast. Het thans gereserveerde bedrag is ten naaste bij gelijk aan de gevorderde gelden voor 1983. Deze laatste noopten reeds in het voorjaar tot opschorting van de regeling.

– De wijze waarop in de jaren '84 en '85 35 miljoen gulden aan werkgelegenheidsprojecten in de bosbouw moet worden besteed, doet twijfels rijzen over de uitvoerbaarheid ervan. Op basis van de door de overheid voorgestane openbare aanbesteding van projecten en op grond van de aan de uitvoering gestelde voorwaarden (o.a. minimale projectomvang 100.000 gulden) en uitvoering met 70% werklozen) vrezten vele beseigenaren en hun eigen (vaak kleine) aannemers niet aan bod te komen.

– Het door het Staatsbosbeheer uitgevoerde vitaliteitsonderzoek onder de Nederlandse bossen heeft nog niet duidelijk kunnen aantonen wat de gevolgen (zullen) zijn van de "zure" depositie (= "zure" regen + "zure" lucht).

– Met betrekking tot de door de Ministers van Landbouw en Visserij en van Economische Zaken voorgestane sterke verhoging van de houtproductie en de zelfvoorzieningsgraad in Nederland vragen vele beseigenaren zich af in welke mate zulks op basis van het in het verschiet liggende Meerjarenplan Bosbouw en met behulp van het bosdoeltypensysteem kan worden gerealiseerd. Naar veler mening is de hierin geboden ruimte te krap.

In het huishoudelijk gedeelte van de vergadering is vooral aan de orde geweest de oprichting van een sectie gemeenten binnen de NVBE. De NVBE telt ongeveer 125 gemeenten als lid. De bosbezittende gemeenten kenden tot nu toe geen gezamenlijke belangenbehartiging op het gebied van bosbouw- en

bosbeheersaangelegenheden. Onderzoek onder de NVBE-leden-gemeenten heeft uitgewezen, dat aan een dergelijke bundeling wel degelijk behoefte bestaat. De sectie gemeenten stelt zich o.a. als taak:

- het uitbrengen van adviezen aan het bestuur der NVBE, welke adviezen vooral het grondbezit van publiekrechtelijke lichamen betreffen;
- het formuleren van adviezen ten behoeve van gemeentebesturen;
- het meer en beter onderling afstemmen van beleid, voorschriften en regelingen met betrekking tot de ruimtelijke ordening en andere beperkende wetgeving;
- het streven naar een zo groot mogelijke vrijheid in de wijze van bosinrichting en bosbeheer, waarbij een uniforme aanpak van gelijkwaardige gebieden wordt gestimuleerd.

Tenslotte is de begroting voor 1984 vastgesteld, voor welke in een bezuiniging van ruim 3½% is voorzien. Ondanks een groei van het ledenbestand van ruim 6% over 1983 en daarmee gepaard gaande verhoogde inkomsten, heeft het bestuur van de NVBE moeten besluiten tot een geringe verhoging van de contributie.

Persbericht Bosschap

Bosschap uiterst bezorgd over het bosbouwbeleid

Tijdens een twee uren durende audiëntie heeft het dagelijks bestuur van het Bosschap tegenover Minister Braks van Landbouw en Visserij zijn grote bezorgdheid uitgesproken over de consequenties, die de afnemende budgettaire ruimte bij de overheid heeft voor de bosbouwsector.

De schorsing van de herbplantingsbijdrageregeling in 1982, het voor onbepaalde tijd buiten werking stellen van de natuurbijdrageregeling in 1982 en de schorsing van zowel de herbplantingsbijdrageregeling als de bosbijdrageregeling in 1983, hebben aldus het Bosschap, desastreuze gevolgen voor de bosbouw. De bosbouw heeft vanwege zijn lange termijn karakter juist behoefte aan structurele financieringsregelingen. Het huidige beleid betekent een regelrechte afbraak van het vele goede, dat in de periode voor 1982, stap voor stap, moeizaam is opgebouwd.

Het planmatig bosbeheer gericht op verbetering van het bosbestand en de werkgelegenheid in de bosbouw staan op de tocht. Het vakbekwame werknemersbestand zal verdwijnen. De motivatie van het bosbouwbedrijfsleven neemt snel af. Voortzetting van een beleid gericht op verdergaande verbetering van de positie van de bosbouw, die jaren van zeer ernstige moeilijkheden heeft doorgemaakt en zich juist enigszins daarvan begon te herstellen, is dringend noodzakelijk. De bosbijdrageregeling en de herbplantingsbijdrageregeling zullen aan hun doel moeten beantwoor-

den. Dat kan alleen aldus het Bosschap, als in 1984 en volgende jaren voldoende geld beschikbaar zal zijn om deze regelingen gedurende het gehele jaar te laten functioneren. Het schap drong er bij de minister op aan ernstig te bezien of het mogelijk is door middel van verschuivingen binnen de begroting 1984 van zijn departement meer gelden voor deze bijdrageregelingen vrij te maken. Minister Braks zette uiteen, dat het budgettaire kader waarbinnen moet worden geopereerd beperkt is. Het overheidsbeleid is gericht op terugdringing van de overheidsuitgaven, op versterking van de marktsector en op werkgelegenheid.

Voor wat de bosbouw betreft, aldus stelde de bewindsman, is het budgetvolume sedert 1982 ongeveer gehandhaafd. Het beperkte budget brengt met zich dat diverse regelingen, ook buiten de bosbouw, in de loop van het jaar tijdelijk worden geschorst. Dat is voor de betrokken sectoren altijd een moeilijk te accepteren zaak, doch het beleid is er op gericht te trachten de gestelde budgettaire grenzen niet te overschrijden. De Minister wees er op dat de overheid de lasten van het bedrijfsleven tracht te verlichten door ondermeer maatregelen in de fiscale sfeer en vermindering van de druk der sociale lasten. Voorts wordt een werkgelegenheidsprogramma voorbereid, dat ook voor de bosbouw van belang is.

De Minister stelde dat hij de grote bezorgdheid van het Bosschap niet alleen goed kan begrijpen, maar deze ook deelt. Vooral de herbplanting is een zaak die hoge prioriteit verdient. Hij zegde toe bij het onderzoek dat zal worden ingesteld naar de financieringsproblematiek van de bosuitbreiding, ook de problematiek van de financiering van de bosinstandhouding te zullen betrekken. Ook verklaarde de bewindsman zich bereid welwillend te bezien of soelaas kan worden geboden door verschuiving binnen de begroting van zijn departement. Verder deelde minister Braks mee, dat de integratie van de herbplantingsbijdrage- en de bosbijdrageregeling met ingang van 1984 zal worden doorgevoerd. In die nieuwe regeling worden enkele categorieën van werkzaamheden onderscheiden die voor een bijdrage in aanmerking komen. Met het Bosschap zal over de verdeling van de gelden over die categorieën van subsidiabele werkzaamheden overleg worden gepleegd. Tijdens de audiëntie vroeg het Bosschap ook nog aandacht voor het werkgelegenheidsprogramma, dat door de Minister van Landbouw en Visserij wordt voorbereid. Het drong er met klem op aan op dit punt zo spoedig mogelijk duidelijkheid te verschaffen. Minister Braks deelde mede dat voor uitvoering van projecten in de bosbouw 30 à 40 miljoen gulden in het programma is opgenomen. Hij zegde toe over deze aangelegenheid nader met het Bosschap in overleg te zullen treden, teneinde te bereiken dat de uitvoering vlot zal verlopen.